

**ИРГЭД, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭЭС ИРҮҮЛСЭН САНАЛЫГ БАГЦЛАН
НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ
ХУУЛИЙН ТӨСӨЛД ТУСГАСАН БАЙДАЛ**

№	Иргэн, хуулийн этгээд	Саналын томъёолол	Хуулийн төсөлд тусгасан байдал, тайлбар
1.	Улаанбаатар хотын Худалдааны Танхим 2025.04.15 02/24	Хуулийн төслийг дэмжиж байна.	Тэмдэглэв.
2.	Монголын мэргэшсэн нягтлан бодогчдын институт 2025.04.15 189	Хуулийн төслийг дэмжиж байна.	Тэмдэглэв.
3.	Монголын ажил олгогч эздийн нэгдсэн холбоо 2025.04.15 02/073	Манай холбоо нь гишүүн болон гишүүн бус ах ахуйн нэгж, байгууллагын ажил олгогчдоос ирүүлсэн нийгмийн даатгалын шимтгэлийг бууруулах талаар санал, байр суурийг нэгтгэн хүргүүлж байна. Үүнд: 1. ХХОАТ-ыг бууруулахгүйгээр ажил олгогчоос төлдөг нийгмийн даатгалын шимтгэлийн хамгийн багадаа 5 хувийг ХХОАТ-аас бүрдэж буй төсвийн орлогоос шилжүүлэн тооцох замаар шийдвэл нэг талдаа сангийн орлого хэвийн байх, бааз суурь нь тэлэх, нөгөө талдаа ажил олгогчоос төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэлийн хувь	Энэ хуулийн төсөлд ажил олгогчийн хариуцан төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэлийн хувь хэмжээг бууруулах талаар зохицуулалт тусгагдаагүй тул саналыг хүлээн авах боломжгүй гэж үзэв.

		<p>хэмжээ буурснаар бизнесийн таатай орчин бүрдэх бодит нөхцөл үүснэ гэж үзэж байна.</p> <p>2. Цаашид ажил олгогчийн төлдөг нийгмийн даатгалын шимтгэлийг бууруулахдаа баримтлах бодлого нь урт хугацаандаа ажил олгогчийн төлдөг шимтгэлийн тодорхой хувийг Үндэсний баялгийн сангийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах замаар энэхүү сангаас шилжүүлэн тооцдог болох хууль, эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх тал дээр анхаарч ажиллах. Ингэснээр нэг талдаа урт хугацаанд бизнесийн таатай бөгөөд тогтвортой орчин бий болж, нөгөө талдаа нийгмийн даатгалын сангийн бааз суурийг нэмэгдүүлэх бодит үр дүнг бий болгоно гэдэгт итгэлтэй байна.</p>	
4.	Татварын мэргэшсэн зөвлөхийн нийгэмлэг 2025.04.22 02/41	Хуулийн төслийг дэмжиж байна.	Тэмдэглэв.
5.	Монголын Хуульчдын холбоо 2025.05.02 1/431	Мэргэжлийн холбооны хувьд бид тус хуулийн төсөлтэй танилцан хуулийн төслийг агуулга, зохицуулалтын хувьд олон улсын эрх зүйн хэмжээнд нийцсэн, Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн зарим зохицуулалт, үзэл санаа нь Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хууль, Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын хууль зэрэгтэй зөрчилдөж	Тэмдэглэв.

		<p>буй хууль хоорондын зөрчлийг арилгаж, нэг мөр болгосон, нийгэмд нэн шаардлагатай хууль болон батлагдахуйц төсөл болсон гэж дүгнэж байна.</p> <p>Иймд Монголын хуульчдын холбоо Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг дэмжиж байна.</p>	
6.	d.parliament.mn цахим хуудаст ирүүлсэн болон хэлэлцүүлгүүдийн үеэр гаргасан санал	Хуулийн төслийн зорилго, өөрчлөх асуудлуудыг дэмжиж байна.	Тэмдэглэв.
		Ажил олгогчоос хариуцан төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэлийн дээд хязгаарыг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 10 дахин нэмэгдүүлснээр хязгаарлахаар хуулийн төсөлд тусгасан байгааг 5 дахин нэмэгдүүлснээр хязгаарлах шаардлагатай.	Дагаж мөрдөж буй хуульд ажил олгогчийн нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөх сарын цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогын дээд хэмжээнд хязгаар байхгүй. Иймд үүний өөрчилж “даатгуулагчийн нэгэн адил” тухайн үед мөрдөж байгаа сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 10 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцүү байх зохицуулалтыг хуулийн төсөлд тусгасан болно.
		Ажил олгогчийн хариуцан төлдөг нийгмийн даатгалын шимтгэлийн хувь хэмжээг бууруулах.	Эдгээр саналууд нь нэг талаас хуулийн төслийн үзэл баримтлалаас хальсан шинжтэй, нөгөө талаас саналуудыг үндэслэж, хуулийн төсөл боловсруулахад цаг хугацаа, нарийвчилсан тооцоо, судалгаа шаардлагатай байх тул энэ
		Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн тайланг бид сарын 5-ны дотор гаргадаг. Ингэхдээ холбогдох шимтгэлийг төлсөн байхыг шаарддаг. Шимтгэл төлөх хугацааг	

хойшлуулмаар байна. Нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөгдөөгүй гэх шалтгаанаар ажилтнууд эмнэлэг, банкны гэх мэт үйлчилгээ авах боломжгүй болдог.

Ажил олгогчийн хариуцан төлдөг нийгмийн даатгалын шимтгэлийг албан журмын биш сайн дурынх болгох. Өөрөөр хэлбэл, үүнийг ажил олгогч нь ажилтнуудаа удаан хугацаанд, тогтвортой ажиллуулах хөшүүрэг болгож ашигладаг байх ёстой.

Гарааны бизнес эрхлэгчдийг дэмжих зорилгоор эхний 1, 2 жилийн хугацаанд нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөхөөс чөлөөлөх, эсхүл бууруулах шаардлагатай байна.

Насанд хүрээгүй хүүхэд, жирэмсэн эмэгтэйн ажлын орлогыг нийгмийн даатгалын шимтгэлээс чөлөөлөх заалтыг хуулийн төсөлд тусгах.

Хөдөлмөрийн чадвараа алдсан хүмүүс, хүүхдээ асарч байгаа ээжүүд гэрээсээ, зайнаас, эсхүл хөнгөн ажил хийх боломжтой байдаг. Гэтэл ажил хийгээд хөлс авахаар төрөөс авч байгаа группын мөнгө, цалинтай ээжийн мөнгө нь хасагддагийг болиулах хэрэгтэй байна.

Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгохдоо дараалсан 5 жилээс тооцдогийг болиулж, нийгмийн даатгалын шимтгэл төлсөн нийт

удаагийн хуулийн төсөлд тусгаж хүлээн авах боломжгүй гэж үзэв.

<p>хугацаатай уялдуулмаар байна. Энэ нь хүмүүсийн нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөх сонирхлыг бууруулж байна.</p>
<p>Тэтгэвэрт гарсан хүн ажил хийхээр нийгмийн даатгалын шимтгэл үргэлжлүүлэн төлүүлдэг. Хуулийг тодорхой болгомоор байна.</p>
<p>Ажилтан хөдөлмөрийн чадвар түр алдан эмнэлэгт хэвтэхээр эхний 5 хоногийн листний мөнгийг ажил олгогч хариуцаж, үлдсэн ганц хоёр хоногийн мөнгийг нийгмийн даатгалаас хариуцдагийг болимоор байна.</p>
<p>Эхнэр нь хүүхэд асрах чөлөөтэй байгаа аавуудыг дэмжих хэрэгтэй.</p>
<p>Нийгмийн даатгалын сангийн орлогыг төсвийн орлогод тооцох нь сууриараа буруу юм. Төсөв, нийгмийн даатгалын сангийн орлогыг салгаж, зөв зарчимд нь оруулах зайлшгүй шаардлагатай.</p>

---ooOOoo---